

Referanser:

Arkivsak: 24/01730-1

Utlysning av diakonale innovasjonsmidler 2024

Sammendrag

Siden 2020 har Kirkerådet årlig tildelt innovasjonsmidler på diakoni, utlysningen har årlig vært behandlet i Kirkerådets marsmøte. I mars 2024 valgte Kirkerådet å utsette saken slik at den skulle kunne behandles av det nyvalgte Kirkerådet. Denne saken inneholder forslag til innretningen av utlysningen for 2024, dersom midlene skal lyses ut. Forslag til vedtak er like fullt i lys av rettssubjektets økonomiske situasjon at midlene ikke lyses ut.

Forslag til vedtak

Kirkerådet lyses ikke ut diakonale innovasjonsmidler i 2024.

Saksorientering

Bakgrunn

Fra 2020 har Kirkerådet hvert år behandlet utlysning av ulike tilskudd på sitt marsmøte, deriblant innovasjonsmidler for diakoni. Midlene ble opprettet i forbindelse med at det kom nye diakonstillinger og et behov for mer innovasjon innenfor diakonifeltet lokalt. Menigheter som har gode ideer, men ikke midler til å prøve ideene ut, ville med innovasjonsmidler få mulighet til det.

I lys av den økonomiske situasjonen må det vurderes om disse midlene skal utlyses i 2024. Det er avsatt 1,6 millioner kroner til denne utlysningen. Tilskuddsmidler til prosjekter er generelt et enkelt sted å redusere kostnader siden de ikke er knyttet til stillinger eller til drift hverken nasjonalt eller lokalt. For Kirkerådets sekretariat vil et bortfall av denne utlysningen gi mer kapasitet til andre arbeidsoppgaver.

Samtidig er det også viktig å være klar over at et eventuelt bortfall av denne utlysningen også har noen uheldige konsekvenser for Den norske kirke. Sommeren 2024 har det vært flere avisinnlegg om behov for fornyelse og utvikling i Den norske kirke, og denne utlysningen er et konkret tiltak som fremmer innovasjon.

Utlysningen kan også begrunnes i Den norske kirkes strategi 2022-2029. Under strategiens mål om at «Kirken er der livet leves», spesifiseres det at Den norske kirke skal «bidra til å virkeliggjøre bærekraftsmålene – lokalt, nasjonalt og globalt». Det er derfor lagt som en forutsetning at søknadene tydelig relateres til ett eller flere bærekraftsmål, og de bidrar til å realisere dette målet. Et annet punkt i strategiplanen er å «motvirke utenforskap og utforske nye måter å være kirke på». Innovasjonsmidler kan være et ledd i denne utforskingen.

Innovasjonsmidlene kan videre være et godt redskap for å nå flere av målene i årsplanen Kirkerådet vedtok for 2024. Kirkerådet skal «stimulere til diakonal innovasjon», «Styrke og utvikle praksiser og nettverk knyttet til ungdomsdiakoni» og «Tilrettelegge for erfaringsdeling og konseptutvikling knyttet til sorgarbeid, samtaletilbud og diakonale møteplasser». Tidligere søknader på innovasjonsmidler diakoni har vist at denne type mål kan nås gjennom utlysningen. Her er noen eksempler:

«Styrke og utvikle praksiser og nettverk knyttet til ungdomsdiakoni»

Kristent ungdomsprosjekt Kristiansand (KUP) jobber gruppebasert for at barn og unge i utsatte livssituasjoner skal erfare livsmestring, bli myndiggjort og oppleve inkludering i fellesskap. Gjennom å delta i gruppene kan barn og unge erfare gode opplevelser, mestring, et sosialt fellesskap og varige trygge relasjoner får de unge motstandskraft og blir istandsatt til å møte livet som voksen. Midler tildelt i 2020 bidro konkret til at KUP har kunnet bistå menigheter med oppstart av tilsvarende arbeid i tilstøtende kommuner. Dette arbeidet fortsetter også i 2024.

«Tilrettelegge for erfaringsdeling og konseptutvikling knyttet til sorgarbeid, samtaletilbud og diakonale møteplasser»

Midler tildelt i 2021 bidro til at den diakonale ideelle stiftelsen CRUX fikk i stand et samarbeid med fem menigheter hvor frivillige går pilegrimsturer med mennesker som sliter med rus. De videreførte konseptet året etter og deres tilnærming er et godt eksempel på hvordan diakonale organisasjoner og menighetsdiakoni kan styrke hverandre gjennom innovativt samarbeid. Midler tildelt i 2022 og 2023 har bidratt til utvikling av to forskningsbaserte kurskonsept: «inviterende kirke» og «inviterende småfellesskap». Kursene hjelper menigheter til å være mer utadrettet i lokalmiljøet, ved å utvikle tilbud som lokalbefolkningen ønsker seg og invitere personlig med på disse tilbudene. Kursene har styrket kontakten mellom kirke og lokalmiljø og bidratt til økt behovsforståelse. De har også ført til mer målrettet arbeid og økt frimodighet, ettersom man bedre ser at kirken oppleves relevant av mange flere enn de som oppsøker den på eget initiativ.

«Stimulere til diakonal innovasjon»

Midler tildelt i 2023 bidro til at Paulus og Sofienberg menighet kunne gjøre en mulighetsstudie for «Sofienbergprosjektet», som siden har fått økonomisk støtte fra både Bufdir og Sparebankstiftelsen DNB. Flere innovasjonsprosjekter utforsker konsepter rundt bruk av både kirkebygg og tilstøtende eiendom for å tilby bærekraftige fellesskap.

Når det likevel ikke foreslås å lyse ut disse midlene i 2024, henger dette sammen med at Kirkerådet for 2024 vedtok i KR 41/23, punkt 2 og 3:

2. Kirkerådet ber om at sekretariatet prioriterer aldersgruppen 0-30 år i tråd med signalene som ble gitt i møtet.
3. Kirkerådet ber om at sekretariatet også prioriterer kirken som organisasjon (inkludert digitalisering og rekruttering) for på den måten å legge til rette for at kirken kan utføre sitt oppdrag på best mulig måte.

Når behovet for å redusere rettssubjektets underskudd er stort, er det naturlig å redusere først i utgifter som ikke er knyttet til satsinger. Et bortfall av denne utlysningen innebærer en direkte reduksjon av rettssubjektets underskudd med 1,6 millioner kroner.

Eventuell innretning av utlysningen

Dersom Kirkerådet likevel skulle lande på at midlene lyses ut, foreslås det følgende om innretning av utlysningen:

Formål

Innovasjonsmidlene skal bidra til utvikling av menigheten i lokalsamfunnet og tiltak som realiserer en satsning på diakoni i Den norske kirke.

Innovasjonsmidlene skal gå til tidsavgrensede prosjekter og tiltak i menigheter som styrker innovasjon og programutvikling.

De skal også bidra til å virkeliggjøre bærekraftsmålene og visjonen knyttet til denne: "Ingen skal utelates".

Kriterier

Prosjektene skal

- være nyskapende, ved å etablere noe nytt, ved å sette sammen kjente elementer på en ny måte eller ved å videreutvikle eksisterende arbeid
- ha overføringsverdi til andre menigheter
- være knyttet opp til ett eller flere bærekraftsmål, som målene 1) Utrydde fattigdom 3) God helse og livskvalitet 10) Redusere ulikhet 12) Ansvarlig forbruk og produksjon 13) Stanse klimaendringene. Også andre mål kan være relevante. For informasjon om bærekraftsmålene, se bærekraftsboka.no, og FN-sambandet.
- I tillegg må prosjekter oppfylle minst ett av følgende kriterier:
 - Initierer eller utvikler samhandling eller samskaping med kommunale og/eller frivillige, diakonale eller ideelle aktører.
 - Systematisk utvikler frivillig engasjement og medvirkning eller metodikk knyttet til frivillighet.

Rammer og frister

- Utllysning kunngjøres 24. september 2024
- Økonomisk ramme for denne utlysningen er mellom kr 50 000 - 250 000,- per prosjekt for hele prosjektperioden
- Prosjektene skal ha en egenandel på minimum 5 prosent. Faste ansattes arbeidsinnsats regnes ikke som egenandel.
- Prosjektene må beskrive hvordan søker vil implementere erfaringer eller ressurser fra prosjektet i Den norske kirke, slik at andre kan ta det i bruk.
- Det gis støtte primært til ett- og toårige prosjekter
- Elektronisk søknadsskjema og praktisk informasjon om søknadsprosessen ligger her
- Søknadsfristen er 23.november 2024 kl. 12.
- De innvilgede prosjektene kunngjøres innen 15. desember 2024.
- Alle søkere får svar, og innvilgede prosjekter offentliggjøres på Den norske kirkes nettsider.
- Det gis ikke begrunnelse for avslag utover orienteringssaken som sendes til Kirkerådet.
- Utbetaling vil skje innen utgangen av 2024.

Hvem kan søke?

- Menigheter, kirkelige fellestråd og andre aktører som samarbeider med en menighet eller et kirkelig fellestråd.
- Bispedømmerråd kan søke i samarbeid med andre enheter, men kan ikke stå som hovedsøker.
- Tidligere søkere kan søke igjen.

Økonomiske/administrative konsekvenser

Det er avsatt 1,6 millioner kroner til denne utlysningen i budsjett for 2024. Dersom midlene ikke lyses ut, er dette en direkte reduksjon av underskuddet for 2024.

Tildeling og oppfølging av prosjekter gjennomføres innenfor eksisterende stillinger.

Dersom midlene ikke lyses ut vil det ikke umiddelbart føre til en administrativ besparelse, men det vil gi økt kapasitet til andre oppgaver.